Gemeente Druten

Openbaar Zaaknummer: Z/24/261203

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Informatienota Regionaal Plan 'Opvang en huisvesting vluchtelingen' van het Rijk van Nijmegen

Datum: 26 september 2024

Kernboodschap

De gemeenten in het Rijk van Nijmegen, waaronder de gemeente Druten, willen een aanbod bieden voor de realisatie van voldoende opvangplekken voor asielzoekers, waaronder alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV'ers), voor de opvang van ontheemden uit Oekraïne en voor de realisatie van permanente opvang voor statushouders. Het aanbod is opgenomen in het Regionaal Plan 'Opvang en huisvesting' van het Rijk van Nijmegen (zie bijlage) en daarin wordt ook aangegeven wat daarbij nodig is om dit aanbod te kunnen realiseren. De gemeenten pleiten ervoor om de opgaven en taakstellingen op het niveau van het Rijk van Nijmegen vast te leggen en op te pakken en doen voorstellen om in ieder geval op subregionaal niveau meer af te stemmen en samen te werken.

Eerdere besluiten

Datum	Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer / documentnummer)
12-04-2023	Z/23/111133 Gezamenlijke opgave opvang asielzoekers
12-04-2023	Z/23/111135 Verdeling gezamenlijke opgave
27-06-2023	Z/23/128604 Informatienota asielvervolgopgave Druten
13-09-2023	Z/23/128604 Beslisnota locatiekeuze asielopvang Druten
09-10-2023	Z/23/128604 Beslisnota locatiekeuze asielopvang Druten
28-11-2023	Z/24/147156 Beslisnota verklaring duur noodopvanglocatie
27-02-2024	Z/2/229457 Informatienota concrete gevolgen invoering van de Spreidingswet voor de gemeente Druten - 2024
09-04-2024	Z/24/236137 Beslisnota actualisatie gezamenlijke opgave asielzoekers Druten

Toelichting

Per 1 februari 2024 is de Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen, ook wel bekend als de Spreidingswet, in werking getreden.

Deze wet beoogt een evenwichtige en eerlijke verdeling van opvangvoorzieningen voor asielzoekers over alle gemeenten in Nederland.

Gemeenten krijgen een taakstelling voor het te realiseren aantal opvangplekken en dienen daartoe plannen in bij de Commissaris van de Koning, ten behoeve van de tweejaarlijkse capaciteitsraming. Via de Provinciale regietafels stemmen gemeenten de plannen onderling af, waarmee zij gezamenlijk aan de Provinciale taakstelling gaan voldoen.

In Gelderland is afgesproken dat de plannen op sub-regionaal niveau, in ons geval het Rijk van Nijmegen, worden voorbereid en afgestemd. In de sub-regio Rijk van Nijmegen werken de gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Druten, Heumen, Nijmegen en Wijchen samen.

Naast de plannen om aan de taakstelling van de Spreidingswet te voldoen dient ook inzicht te worden geven in de realisatie van de taakstelling huisvesting statushouders op grond van de Huisvestingswet en de landelijke opgave opvang ontheemden Oekraïne op grond van de Tijdelijke wet opvang ontheemden Oekraïne.

Volgens planning zal de Provinciale Regietafel Gelderland, in haar vergadering van 17 oktober, op basis van de ingediende regionale plannen, het Provinciaal plan vaststellen. Dat Provinciaal plan zal vervolgens door de Commissaris van de Koning worden ingediend bij de Minister van Asiel & Migratie. Op basis van het Provinciaal plan zal de Minister een verdeelbesluit nemen op grond van artikel 5 van de Spreidingswet.

Eerder hebben wij u, op 10 oktober 2023, een eerste versie van dit regionale deelplan ter kennisname toegestuurd. Voorliggend plan is integraal herzien en aangepast aan de herziene taakstellingen.

Het kabinet heeft aangegeven de Spreidingswet te willen intrekken en hiervoor een crisiswet in te willen voeren. Deze crisiswet zal nog moeten worden beschreven en passen binnen de regelgeving geldend binnen Europa. Dit is geen gelopen race. Gemiddeld duurt de verandering of intrekking van een wet twee jaar en het is de vraag of Europa instemt met de nog uit te werken crisiswet. Dit betekend dat de Spreidingswet van kracht is en blijft waar we als gemeente aan moeten voldoen.

Dit regionale plan is nog voornamelijk lokaal ontwikkeld. Reden daarvan is dat snelheid geboden was om te kunnen voldoen aan de planning van de Provinciale Regietafel (PRT). Om de lokale bestuurlijke processen tijdig te kunnen doorlopen was het niet haalbaar om een volledig geïntegreerde regionale insteek te kiezen bij het ontwikkelen van alle opvangsoorten.

Het is wel de nadrukkelijke wens om nog in 2024 toe te werken naar een robuuste regionale invulling van de opgaven. Daarbij bepalen we gezamenlijk als regio welke voorzieningen we aanbieden aan de Provinciale Regietafel (PRT). Dit maakt het mogelijk om onder eigen bestuurlijke regie uitruil en specialisatie van opvang voor specifieke doelgroep te ontwikkelen en te realiseren binnen onze regio. De insteek zal dan zijn om als regio Rijk van Nijmegen te voldoen aan de landelijke taakstellingen en opdrachten voor opvang en huisvesting van vluchtelingen. Daarnaast gaan we waar mogelijk en wenselijk meer samenwerken in de uitvoering.

Taakstelling opvang asielzoekers (inclusief AMV)

Gemeente	**Taakstelling 2024 (incl. AMV)**	**Realisatie taakstelling per 1-7-2024**	**Realisatie taakstelling vanaf 1-7-2025**	**Realisatie taakstelling vanaf 1-1-2027**
Berg en Dal	192 (16 AMV)	110 (110 AMV)	192 (192 AMV)	192 (192 AMV)
Beuningen	160 (14 AMV)	0	80*	80
Druten	114 (10 AMV)	100***	100***	0***
Heumen	105 (9 AMV)	0	105 (37 AMV)*	105 (37 AMV)*
Nijmegen	817 (69 AMV)	920**	832 (12 AMV)	532 (12 AMV)
Wijchen	243 (21 AMV)	0	300 incl. Druten	300 incl. Druten
Totaal tekort	**1631 (139 AMV)**	**1130 (-501)**	**1609 (241 AMV) (-22)**	**1209 (241 AMV) (-422)**

** Dit is een toezegging die nog niet hard of concreet (te maken) is op dit moment.*
*** Dit is inclusief 400 plekken TGO (tijdelijke gemeentelijke opvanglocatie) tot 1 juni 2025.*
**** Deze opgave is inclusief Wijchen.*

De gemeenten Druten en Wijchen hebben de taakstelling in gezamenlijkheid opgepakt. De gemeente Druten is met een voorziening gestart per april 2024 voor de duur van 2 jaar en de gemeente Wijchen start in 2025 met een voorziening van 300 plekken voor de duur van 10 jaar. Deze locaties zijn bedoeld voor volwassen asielzoekers en gezinnen, niet voor AMV'ers. De gemeenten Druten en Wijchen komen op deze wijze 57 plaatsen asiel opvang te kort volgens de taakstelling Spreidingswet. In beide gemeenten wordt gekeken of een doorstroomlocatie voor statushouders kan worden gerealiseerd. Voor Wijchen is dit al concreet; per september 2024 is voor de duur van 3 jaar een doorstroomlocatie voor maximaal 30 personen geopend. Druten is nog aan het onderzoeken of er een doorstroomlocatie kan worden gerealiseerd.

Als regio realiseren we de taakstelling voor 99%. Daarbij moet wel worden opgemerkt, dat de bijdragen van de gemeenten Heumen en Beuningen op dit moment nog niet concreet zijn. Zij achten zich wel gebonden aan realisatie. De doelstelling van opvang AMV'ers (alleenstaande minderjarige vluchtelingen) wordt in onze regio voor een groot deel gerealiseerd door de gemeente Berg en Dal.

Opgave opvang ontheemden uit Oekraïne

In regionaal verband is afgesproken dat de focus de komende periode ligt op de regionale taakstelling voor asielopvang. Om die reden zal geen bovenmatige inspanning worden geleverd voor de ontwikkeling van meer opvangplekken voor ontheemden uit Oekraïne (GOO). De inzet zal gericht zijn op het langer openhouden van bestaande opvanglocaties en het vervangen van locaties waarvan het gebruik niet verlengd kan worden.

Gemeente	Opgave GOO 2024	Actuele capaciteit GOO 4-7-2024	Actuele realisatie POO 4-7-2024	Geplande GOO tot 1-1-2025	Geplande GOO na 1-1-2025
Berg en Dal	257	274 (+17)	81	274	idem
Beuningen	193	230 (+33)	11	230	idem
Druten	141	131 (-10)	21	131	idem
Heumen	126	115 (-11)	3	115	idem
Nijmegen	1.319	785 (-534)	204	785	idem
Wijchen	304	220 (-84)	27	220	idem
Totaal tekort	**2342**	**1755 (-587)**	**347**	**1755**	**idem**

Regionaal blijven we fors achter op de doelstelling en dit wordt in belangrijke mate veroorzaakt doordat Nijmegen maar 60% van de opgave realiseert. Nijmegen levert daartegenover een grote bijdrage aan de crisisnoodopvang van asielzoekers.

De gemeente Druten heeft het schip als opvanglocatie verlengd in samenspraak met het ministerie (vanwege de uitzetting op het normbedrag). Het voornemen is deze locatie open te houden zolang de kosten worden vergoed en de ontheemdenregeling van toepassing is. Dit zijn 131 plaatsen.

Landelijk is de bezettingsgraad van de Oekraïneopvang ruim boven de 95%, maar tot nu toe blijven nog steeds beperkt opvangplekken beschikbaar voor nieuwe instroom.

Taakstelling huisvesting statushouders

Voor de taakstelling huisvesting is iedere gemeente afzonderlijk verantwoordelijk. Overdragen is niet mogelijk, net zomin als uitwisseling met opvang.

Gemeente	Taakstelling 2024-I	Realisatie 2024-I	Verschil 2024-I	Taakstelling 2024-II	Nog te realiseren 2024	Totale taakstelling 2024 (2024-I en 2024-II)
Berg en Dal	37 (+11)	18	-30	34	64	82
Beuningen	28 (+8)	28	-8	26	34	62
Druten	21	10	-11	19	30	40
Heumen	28	18	-10	16	26	44
Nijmegen	191 (+100)	175	-116	173	289	464
Wijchen	44 (-17)	13	-14	40	54	67
Totaal	**451**	**262**	**-189**	**308**	**497**	**759**

De gemeente Druten heeft de taakstelling 2023 volledig gehaald. In 2024 is de taakstelling lastiger te behalen, omdat (passende) huisvesting ontbreekt. Hier voert de gemeente regelmatig gesprekken over met de wooncorporaties. De gemeente Druten vangt sinds december 2023 4 AMV'ers op in een Kleine Wooneenheid (KWE) en opent per oktober 2024 een tweede KWE voor 4 AMV'ers. Tevens wordt de mogelijkheid voor een doorstroomlocatie voor statushouders onderzocht.

Deze doorstroomlocaties zijn helpend in het behalen van de taakstelling statushouders. In een doorstroomlocatie worden statushouders voor maximaal een jaar gehuisvest, in afwachting van een definitieve woonoplossing. Vooral voor alleenstaande mannen, die wachten op gezinshereniging biedt dit een oplossing. In Wijchen is begin september 2024 een doorstroomlocatie voor maximaal 30 statushouders geopend. Het is de bedoeling om deze locatie op termijn ook regionaal in te kunnen zetten. Ook Nijmegen is bezig een doorstroomlocatie te ontwikkelen. Druten is aan het onderzoeken of zij een doorstroomlocatie kunnen openen.

Gemeenten hebben afgesproken om samen met de corporaties de plaatsing van statushouders regionaal te gaan coördineren en uit te wisselen. Lokale samenwerkingen op dit vlak met corporaties zullen worden samengevoegd, zodat beter gebruik kan worden gemaakt van beschikbaar woningaanbod.

Financiën
Voor alle te maken kosten van opvang zijn specifieke uitkeringen beschikbaar of een vergoeding door het COA. Uitgangspunt is dat de bekostiging en financiering van benodigde voorzieningen met bijbehorende investeringen ten behoeve van de opvang van asielzoekers, statushouders en ontheemden minimaal kostendekkend geschiedt.

De vaste forfaitaire vergoeding voor gerealiseerde opvangplekken voor Oekraïense ontheemden is inmiddels tweemaal naar beneden bijgesteld en ligt daarmee ver onder de kosten van onze opvanglocatie met het schip. De huidige bekostigingsregeling voorziet in aanvullende vergoeding op basis van werkelijke kosten, daarvoor is het wel noodzakelijk om de kosten gedurende het jaar voor te financieren. Bottom-line is de harde toezegging van het Rijk dat de vergoeding minimaal kostendekkend is via deze regeling tot op heden geborgd.

Vervolgstappen
Na de vaststelling in alle afzonderlijke colleges wordt het regionale plan ter verantwoording aangeboden aan de Commissaris van de Koning en ter informatie aan de gemeenteraden. Vervolgens zal het plan door de Commissaris van de Koning worden ingebracht bij de Provinciale regietafel ter afstemming en consolidatie in het Provinciaalplan dat door de Commissaris van de Koning wordt aangeboden aan de Minister van Asiel & Migratie. De Minister neemt vervolgens een verdeelbesluit (zie bijlage).

Geheimhouding

Niet van toepassing.

Tot slot

De leden van de provinciale regietafel Gelderland, waaronder uw burgemeester, hebben gezamenlijk geconstateerd dat de voornemens van het nieuwe kabinet ten aanzien van asiel en migratie geen oplossingen bieden voor het acute opvangprobleem waarvan nu sprake is. Zij betreuren het voornemen om de Spreidingswet in te trekken en niet ten uitvoer te brengen en gaan daarom voorlopig verder op de ingezette lijn, waarbij gemeenten, provincie en COA samen aan de provinciale regietafel overleggen over de realisatie van de opvangopgave, zowel op de korte als op de langere termijn.

Verder wacht de provinciale regietafel de uitwerking van het Hoofdlijnenakkoord op dit punt af en gaat vervolgens bezien wat dit voor de langere termijn betekent.

Bijlage

- Regionaal Plan 'Opvang en huisvesting vluchtelingen' van het Rijk van Nijmegen